

## مطالعه تنوع ژنتیکی انگورهای زراعی و وحشی ایران با استفاده از نشانگرهای ریزماهواره کلروپلاستی

حامد دولتی بانه، ابوالقاسم محمدی، علی ناظمیه، ماسیمولابرا

مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان غربی

به منظور بررسی تنوع هاپلوتیپی و روابط ژنتیکی بین انگورهای زراعی و وحشی موجود در ایران، ژنوم کروپلاستی ۶۹ رقم انگور موجود در باغ کلکسیون انگور ایستگاه تحقیقات باغبانی کهریز ارومیه، شش رقم انگور اروپایی، یک نمونه از انگورگونه لایروسکا و ۶۳ نمونه انگور وحشی جمع آوری شده از استانهای کردستان و آذربایجان غربی با استفاده از نشانگرهای ریزماهواره کلروپلاستی مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان دادند که در میان نه مکان ژنی مورد مطالعه فقط دو مکان *ccmp3* و *ccmp10* در ارقام و *ccmp3* در انگورهای وحشی چند شکل بودند. از ترکیب آللهای حاصله از این دو مکان چهار نوع هاپلوتیپ مختلف به دست آمدند که تمامی آنها در ارقام انگور وجود داشتند در حالیکه در انگورهای وحشی فقط انواع ۱ و ۲ دیده شدند. انگور مشهور کشمشی سفید دارای هاپلوتیپ نوع ۳ بود که این نوع هاپلوتیپ در انگورهای وحشی مورد مطالعه وجود نداشت. با توجه به اینکه هر دو نوع هاپلوتیپ ۱ و ۲ در تعدادی از ارقام انگور زراعی و وحشی وجود داشتند این احتمال وجود دارد که انگورهای وحشی موجود اجداد تعدادی از ارقام انگور ایرانی می باشند.